

Brochure

Echtscheiding

(Echt)scheiding en pensioen

Jaarlijks vinden in Nederland tienduizenden (echt)scheidingen plaats. Als dat gebeurt, komen er op de (huwelijks)partners heel veel zaken af die geregeld moeten worden. Ook rond pensioenen moet dan het een en ander gebeuren. Wat gebeurt met de pensioenrechten die zijn opgebouwd, dat is dan de grote vraag. Wat geregeld moet worden en op welke manieren dat dit kan, of moet, daarover gaat deze brochure.

Een deel van je ouderdomspensioen moet na een scheiding aan je ex-partner worden uitbetaald als jij met pensioen gaat. Het ouderdomspensioen dat je ex-partner ontvangt, noemen we 'verevend pensioen'. Als je komt te overlijden, heeft je ex-partner ook recht op partnerpensioen. Dat heet dan 'bijzonder partnerpensioen'.

Heb je tijdens het huwelijk ook kapitaal opgebouwd via de prepensioneringsregeling, dan moet ook dat verdeeld worden. Dat geldt ook als je een pre-pensioenaanspraak (tijdelijk ouderdomspensioen en vroegpensioen) hebt opgebouwd. Hoe dit allemaal geregeld moet worden, staat in de wet. Je kunt ook afwijken van die wettelijke regels. Dat kan gebeuren door het laten opstellen van een (echt)scheidingsconvenant. Afwijken van de wettelijke regels is ook mogelijk door afspraken te maken bij huwelijkse voorwaarden. Wil je niet de wettelijke regels volgen dan heb je altijd de hulp nodig van een advocaat of notaris. Als we in deze brochure spreken over 'huwelijk', bedoelen we ook het geregistreerd partnerschap of (onder bepaalde omstandigheden) een door PDN erkend notarieel samenlevingscontract.

Spreek we over '(echt)scheiding', dan bedoelen we ook het beëindigen van het geregistreerd partnerschap of het notarieel vastgelegd samenlevingscontract.

(Echt)scheiding

Bij een (echt)scheiding wordt het huwelijk ontbonden en moet volgens de wet, behalve het partnerpensioen ook het oudersdomspensioen worden verdeeld. Voor een notarieel vastgelegd samenlevingscontract geldt dit laatste slechts, indien dit in een gewaarmerkt (beëindigings)contract is opgenomen.

(Echt)scheidingsconvenant

Een notaris of een advocaat kan een (echt)scheidingsconvenant opstellen. Daarin kan afgesproken worden bij een scheiding af te wijken van de regels die de wet geeft voor de verdeling van de pensioenrechten.

Huwelijkse voorwaarden

Als je gaat trouwen, maar ook nog tijdens je huwelijk, kun je een akte van huwelijkse voorwaarden laten opstellen (of wijzigen). Daarin kun je afspreken hoe je je pensioenzaken wilt regelen als er ooit een (echt)scheiding zou komen.

Kosten zelf regelen van verdeling

Regel je zelf de verdeling van ouderdomspensioen, dan moet PDN berekeningen voor je maken. Daaraan zijn kosten verbonden die bij ieder van de partners voor de helft in rekening worden gebracht op de eerste uitkering.

Ouderdomspensioen en (echt)scheiding

Hoe het ouderdomspensioen bij een (echt)scheiding verdeeld moet worden, staat in een wet van 1 mei 1995 (de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding). Het gaat dan alleen om de verdeling van het ouderdomspensioen dat is opgebouwd tijdens de huwelijkse periode.

Wat gebeurt met je ouderdomspensioen als je gaat scheiden?

Als je straks met pensioen gaat, heeft je ex-partner recht op de helft van het ouderdomspensioen dat je tijdens je huwelijk hebt opgebouwd. Dat heet dan 'verevend pensioen'.

Heeft je partner zelf ook ouderdomspensioen opgebouwd tijdens jullie huwelijk, dan heb jij, als je ex-partner met pensioen gaat, ook recht op de helft van dat ouderdomspensioen.

Om ervoor te zorgen dat PDN straks aan jou het ouderdomspensioen betaalt en aan je ex-partner het verevend pensioen moet je wel na je (echt)scheiding het formulier 'Mededeling van (echt)scheiding in verband met verdeling van ouderdomspensioen' invullen en opsturen. Dit formulier kun je aanvragen via de website van de Rijksoverheid (www.rijksoverheid.nl).

Indien het formulier binnen de wettelijke termijn van 2 jaar na de datum van (echt)scheiding wordt ingestuurd, is de hand-tekening van één van beide partners voldoende, mits voor de standaardverdeling (50% / 50%) wordt gekozen.

Als het formulier na 2 jaar na datum van (echt)scheiding wordt ingediend, wordt het door PDN toch in behandeling genomen, mits beide ex-partners het formulier ondertekend hebben. Dit laatste geldt alleen voor (echt)scheidingen vanaf 1 januari 2010.

Stuur je het formulier niet naar PDN dan betaalt het pensioenfonds het hele ouderdomspensioen vanaf je pensionering uit aan jou. Je ex-partner houdt echter recht op een deel van dat ouderdomspensioen. Je moet dan zelf iedere maand een deel van je ouderdomspensioen aan je ex-partner overmaken. Heb jij of je ex-partner bij meer dan één pensioenfonds ouderdomspensioen opgebouwd, dan moet je ook een formulier 'Mededeling van (echt)scheiding in verband met verdeling van ouderdomspensioen' naar die of dat pensioenfonds(en) sturen.

Als je het formulier naar PDN stuurt, ontvang je binnen twee maanden bericht hoe groot jouw deel in het ouderdomspensioen is en hoeveel je ex-partner ontvangt. Ook zullen wij je ex-partner over zijn/haar deel berichten.

Is de verdeling van het ouderdomspensioen eenmaal vastgesteld, dan kan het bedrag van het verevend pensioen in de loop van de tijd nog groeien. Dat gebeurt als het pensioenfonds besluit toeslagen toe te kennen (te indexeren) om de koopkracht van het pensioen op peil te houden.

Het verevend pensioen van je ex-partner gaat in als je met pensioen gaat. Besluit je af te wijken van je pensioendatum, dan heeft dat invloed op de hoogte van je ouderdomspensioen. Ook voor je ex-partner wijzigen in dat geval de ingangsdatum en de hoogte van het verevend pensioen.

Voorbeeld

Peter en Marie gaan scheiden. Op dat moment is Peter 45 jaar. Peter en Marie zijn 20 jaar getrouwd geweest. Peter ging werken toen hij al vijf jaar getrouwd was. Hij heeft tijdens het huwelijk dus 15 jaar pensioen opgebouwd bij PDN. Het opgebouwde ouderdomspensioen over die periode bedraagt bijvoorbeeld 15.000 euro (bruto).

Als Peter met pensioen gaat, ontvangt Marie 7.500 euro (bruto) verevend pensioen per jaar. Mogelijk is dat bedrag hoger als PDN in de loop van de tijd toeslagen heeft toegekend.

Overlijden

Wat gebeurt als jij of je ex-partner overlijdt? Als je ex-partner overlijdt, krijg jij weer de volledige aanspraak op ouderdomspensioen. De (bijzondere) partnerpensioenaanspraken die ontstaan zijn na de echtscheiding krijg je weer volledig terug. Voorwaarde is wel dat je nog niet gepensioneerd bent. Overlijdt jij, dan vervalt het verevend pensioen van je ex-partner.

Voorbeeld

Peter uit het vorige voorbeeld is inmiddels een stuk ouder. Als hij 70 jaar is, sterft Marie die al vijf jaar verevend pensioen van PDN ontving. Voor Peter betekent dit dat zijn ouderdomspensioen met 7.500 euro (bruto) per jaar wordt verhoogd.

Je ex-partner ontvangt dan wel bijzonder partnerpensioen (zie hierna onder partnerpensioen).

Scheiding na pensionering

Het kan ook voorkomen dat een (echt)scheiding pas plaatsvindt na de pensionering. Ook dan zijn de wettelijke regels zo dat het ouderdomspensioen dat tijdens het huwelijk bij PDN is opgebouwd tussen de partners wordt verdeeld.

Voorbeeld

Jan en Inge gaan scheiden als Jan 70 jaar is. Vanaf zijn huwelijk tot aan zijn pensionering heeft Jan 35 jaar ouderdomspensioen opgebouwd. Dat levert een ouderdomspensioen van 35.000 euro (bruto) per jaar op. Na de scheiding ontvangen zowel Inge als Jan 17.500 euro (bruto) ouderdomspensioen van PDN.

Hertrouwen na een eerdere scheiding

Hertrouw je na een scheiding, dan heeft de nieuwe partner bij een toekomstige scheiding recht op verevend pensioen dat is opgebouwd tijdens het nieuwe huwelijk.

Beëindiging samenwonen

Beëindig je je partnerrelatie, maar had je geen samenlevingscontract, dan heeft je ex-partner geen recht op bijzonder partnerpensioen en ouderdomspensioen van PDN.

Bij beëindiging van het samenlevingscontract heeft je ex-partner recht op bijzonder partnerpensioen. De ex-partner heeft ook recht op verevend pensioen, als dit in het (beëindigings)contract is opgenomen.

Ouderdomspensioen

Dat is het pensioen waar je recht op hebt vanaf het moment dat je je pensioendatum bereikt.

Je kunt ervoor kiezen het ouderdomspensioen eerder of later te laten ingaan. Dat heeft dan wel gevolgen voor de hoogte van het ouderdomspensioen.

Verevend pensioen

Het deel van het ouderdomspensioen waar de ex-partner recht op heeft.

Het pensioen van je ex-partner gaat in op het moment dat jezelf met pensioen gaat.

Prepensioenkapitaal

De meeste medewerkers konden extra sparen voor een hoger pensioen of om eerder met pensioen te kunnen gaan. Dat kon gebeuren via de prepensioneringsregeling.

Het kapitaal dat jezelf tijdens het huwelijk hebt gespaard via de prepensioneringsregeling kan bij een (echt)scheiding weer gelijkelijk verdeeld worden tussen jou en je ex-partner.

Dit geldt ook als je een prepensioenaanspraak (tijdelijk ouderdomspensioen en vroegpensioen) hebt opgebouwd.

(Echt)scheiding en deelname Nettopensioenregeling (NPR)

De Nettopensioenregeling (NPR) van PDN biedt de mogelijkheid om ook voor pensioen te sparen in het geval een deel van je salaris boven 103.317 euro uitkomt. Die mogelijkheid biedt de NPR. Er wordt in die regeling een pensioenkapitaal gespaard waarvoor later pensioenaanspraken worden ingekocht. Het kapitaal dat tijdens het huwelijk is gespaard, wordt bij een (echt)scheiding verdeeld tussen jou en je ex-partner. Dit geldt ook voor de via NPR ingekochte pensioenaanspraken.

Partnerpensioen en (echt)scheiding

Naast ouderdomspensioen bestaat ook partnerpensioen.

Ga je scheiden dan heeft je ex-partner wettelijk recht op het partnerpensioen dat je vanaf de datum aanvang deelneming tot het moment van scheiding hebt opgebouwd. Dat is 70 procent van het tot dan toe opgebouwde ouderdomspensioen. We noemen dat bijzonder partnerpensioen.

Voorbeeld

Kees en Jolanda gaan scheiden. Op dat moment is Kees 45 jaar. Hij heeft 15 jaar gewerkt en pensioen opgebouwd. Dat in 15 jaar opgebouwde pensioen geeft recht op bijvoorbeeld een jaarlijks ouderdomspensioen van 15.000 euro (bruto). Als Kees en Jolanda blijven leven tot Kees met pensioen gaat, ontvangt Jolanda vanaf dat moment 7.500 euro (bruto) verevend pensioen van PDN. Als Kees echter vóór Jolanda overlijdt, verliest Jolanda het recht op verevend pensioen van 7.500 euro (bruto). Op dat moment krijgt ze echter wel recht op bijzonder partnerpensioen van 70 procent van 15.000 euro (bruto) ofwel 10.500 euro

Tijdelijk en aanvullend partnerpensioen

Een ex-partner die bijzonder partnerpensioen ontvangt, krijgt tot zijn (of haar) AOW-leeftijd mogelijk ook 'bijzonder tijdelijk partnerpensioen'. Het bijzonder tijdelijk partnerpensioen is bedoeld om de hogere belastingen tot zijn of haar pensioenleeftijd te compenseren. Het bijzonder tijdelijk partnerpensioen bedraagt 20 procent van het (gewone) bijzonder partnerpensioen. Na een (echt)scheiding heeft een ex-partner echter geen recht meer op aanvullend partnerpensioen.

Voorbeeld

Als Kees uit het vorige voorbeeld voor zijn pensioendatum overlijdt, ontvangt Jolanda dus bovenop de 10.500 euro (bruto) bijzonder partnerpensioen een tijdelijk bijzonder partnerpensioen van 2.100 euro (bruto) (is 20 procent van 10.500 euro) tot haar AOW-leeftijd. Ze ontvangt echter geen aanvullend partnerpensioen.

Het aanvullend partnerpensioen is bedoeld om te compenseren dat je partner tot zijn of haar pensioenleeftijd nog geen AOW ontvangt.

Partnerpensioen

Pensioenuitkering aan de partner bij jouw overlijden. Partnerpensioen bedraagt 70 procent van het ouderdomspensioen, dat jij bij PDN zou hebben opgebouwd als je tot je pensioenleeftijd was blijven werken.

Bijzonder partnerpensioen

Pensioenuitkering aan je ex-partner bij jouw overlijden. Het bijzonder partner pensioen bedraagt 70 procent van het ouderdomspensioen dat jij hebt opgebouwd tot datum van de (echt)scheiding. Bijzonder partnerpensioen wordt in mindering gebracht op het partnerpensioen.

Woon je in het buitenland?

Als je gaat scheiden terwijl je in het buitenland woont, dan moet je dit melden bij PDN. Als je gehuwd was, stuur je een kopie van het (echt)scheidingsconvenant naar PDN. Had je een geregistreerd partnerschap, dan stuur je een kopie van het ontbindingscontract. Leefde je samen en had je dat gemeld bij PDN, dan stuur je een kopie van de beëindigings-overeenkomst.

Welke acties moet je ondernemen in verband met pensioenen als je gaat scheiden?

De acties zijn noodzakelijk indien je wenst, dat de uitbetaling van het pensioen aan je ex-partner door PDN wordt gedaan.

- Je moet de scheiding binnen 2 jaar na de datum van (echt)scheiding melden bij PDN met het formulier 'Mededeling van (echt)scheiding in verband met verdeling van ouderdomspensioen'. Dit formulier is op te vragen via de website van de Rijksoverheid (www.rijksoverheid.nl).
- Een kopie van de inschrijving van de echtscheidingsbeschikking in de registers van de burgerlijke stand aan PDN sturen.
- Als je samen met je partner de verdeling van de pensioenrechten regelt via een notaris of advocaat dan moet je samen met het formulier 'Mededeling van (echt)scheiding in verband met verdeling van ouderdomspensioen' ook een kopie van de gemaakte afspraken naar PDN sturen.

Conversie en (echt)scheiding

Behalve de hierboven beschreven mogelijkheden van de verdeling van het ouderdomspensioen, partnerpensioen of prepensioenkapitaal is er nog een andere mogelijkheid. Dat is de conversie van pensioen. Er is een groot verschil tussen conversie en de eerder besproken verdelingsmogelijkheden. Bij conversie wordt het deel van het ouderdomspensioen, bijzonder partnerpensioen en eventueel prepensioenkapitaal dat naar je ex-partner gaat een apart recht voor hem of haar. Het geld van jou en je ex-partner komt als het ware in twee verschillende potjes terecht. Jijzelf en je ex-partner hebben na conversie op pensioengebied niks meer met elkaar te maken. Bij het niet toepassen van conversie en het overlijden van je ex-partner krijg je weer je volledige ouderdomspensioen. Na conversie is dat niet meer mogelijk. Conversie biedt je ex-partner de mogelijkheid om het geld dat voor hem/haar apart gezet is bij (echt)scheiding over te dragen naar zijn/haar

pensioenfonds. Hij of zij heeft dan helemaal niets meer met PDN te maken. Ook dat was niet mogelijk bij de eerder beschreven verdelingsmogelijkheden.

Hebben jij en je ex-partner eenmaal besloten tot conversie dan is dat besluit definitief. Een eenmaal doorgevoerde conversie kan dus niet meer worden teruggedraaid.

Na de conversie ontvangen jijzelf en je ex-partner ouderdomspensioen vanaf jullie eigen pensioengerechtigde leeftijd.

Je ex-partner is voor zijn of haar pensioen niet meer afhankelijk van de datum dat jijzelf pensioengerechtigd wordt.

Conversie is niet in alle gevallen mogelijk. Het is alleen mogelijk bij

- (echt)scheiding,
- na ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed. Dus niet alleen bij scheiding van tafel en bed,
- het einde van een geregistreerd partnerschap,
- beëindiging van een notarieel samenlevingscontract.

In alle gevallen moet de afspraak over conversie in het contract zijn opgenomen via een notaris of advocaat.

Een andere voorwaarde om conversie mogelijk te maken is dat PDN toestemming geeft. PDN geeft deze toestemming alleen als voldaan is aan de volgende voorwaarden:

1. Beide partners ondertekenen het formulier 'Mededeling van (echt)scheiding in verband met verdeling van ouderdomspensioenen' en op dat formulier kiezen ze voor conversie. Het formulier kun je aanvragen via de website van de Rijksoverheid (www.rijksoverheid.nl). Het telefoonnummer is 1400. Dit moet binnen twee jaar na de scheiding gebeuren.
2. De afspraak over conversie moet vastgelegd zijn in huwelijkse voorwaarden, partnerschapsvoorwaarden, het (echt)scheidingsconvenant of beëindigingscontract.
3. Een van de volgende documenten moet aan PDN zijn overhandigd:
  - een gewaarmerkte kopie van de huwelijkse of partnerschapsvoorwaarden;
  - een gewaarmerkt uittreksel van de huwelijkse of partnerschapsvoorwaarden;
  - een gewaarmerkte kopie van het scheidingsconvenant;
  - een gewaarmerkte kopie van een beëindiging van een samenlevingscontract waarin de keuze voor conversie is opgenomen;
  - een gewaarmerkt uittreksel van het scheidingsconvenant;
  - een gewaarmerkte kopie van een beëindiging van een samenlevingscontract waarin de keuze voor conversie is opgenomen.

Waarmerken van een document of de kopie gebeurt door een advocaat, een notaris of een buitenlandse autoriteit die het stuk voorziet van een handtekening en/of een stempel.

Meer informatie

- Je kunt voor vragen over pensioen en scheiding tijdens kantooruren altijd bellen met de Pension Desk van PDN (045-5788100) of een e-mail sturen met een vraag naar: info.PDN@dsm.com.
- Informatie over dit onderwerp vind je ook op www.rijksoverheid.nl. Zoek dan naar familie en gezin' daarna klikken op 'familie, jeugd en gezin en scheiden'. Het telefoonnummer is 1400.
- Veel informatie geeft www.pensioen kijker.nl.
- Het Ministerie van Justitie geeft informatie via www.justitie.nl. Kijk dan op 'Familie en gezin' en vervolgens bij Scheiding en alimentatie'.
- Ook kun je terecht op de website www.vfas.nl van de Vereniging van Familierecht Advocaten en scheidingsbemiddelaars (VFAS).

Voorbeeld

Martijn (45 jaar) en zijn partner Natascha (42 jaar) gaan scheiden.

Ze hebben gekozen om de verdeling van de pensioenaanspraken van Martijn bij PDN te verdelen door middel van conversie. Martijn heeft gedurende de tijd dat hij gehuwd was met Natascha aan ouderdomspensioen € 25.000 opgebouwd. Aan partnerpensioen heeft hij opgebouwd € 17.500. En dan is er nog tijdelijk partnerpensioen van € 3.500.

Na **conversie** zien de pensioenaanspraken voor Martijn en Natascha er als volgt uit:

- Martijn ontvangt vanaf zijn pensioendatum tot zijn overlijden:
Ouderdomspensioen: € 13.948,60
- Natascha ontvangt vanaf haar pensioendatum tot haar overlijden:
Ouderdomspensioen: € 17.202,86

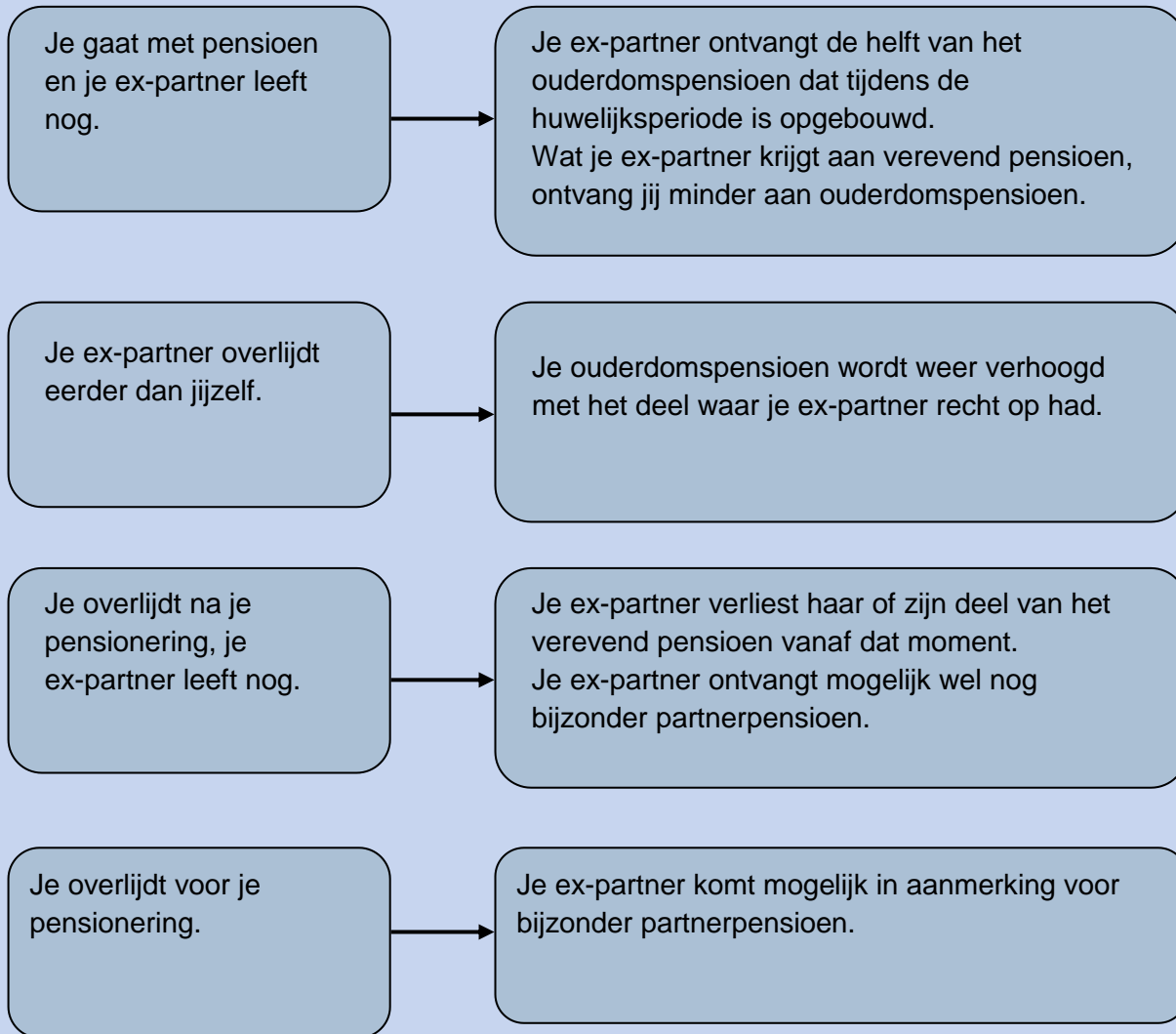
Hadden Martijn en Natascha niet voor conversie gekozen maar voor **verevening**, dan zagen de aanspraken er na scheiding als volgt uit:

- Martijn ontvangt vanaf zijn pensioendatum tot zijn overlijden:
Ouderdomspensioen: € 12.500
- Natascha ontvangt vanaf de pensioendatum van Martijn, totdat Martijn overlijdt:
Bijzonder ouderdomspensioen: € 12.500
Deze uitkering stopt bij het overlijden van Martijn
- Als Martijn overlijdt, ontvangt Natascha tot haar overlijden:
Bijzonder partnerpensioen: € 17.500
en tot haar AOW (richt)leeftijd tijdelijk partnerpensioen: € 3.500

De verschillen in de aanspraken bij conversie of verevening komen door een andere berekening van die aanspraken. Bij verevening wordt alleen rekening gehouden met het leven (en overlijden) van Martijn. Bij Conversie wordt de band met het leven van Martijn doorgesplitst en krijgt Natascha een eigen recht.

(Alle bedragen zijn bruto per jaar).

Overzicht

Contact

Bij vragen over uw pensioen kunt u terecht op de website: www.PDNpensioen.nl
of bij onze Pension Desk:
tel. 045 - 5788100
e-mail: info.PDN@dsm.com

Reglement

Lees meer over pensioen en (echt)scheiding in het pensioenreglement door op het icoon hiernaast te klikken.

Disclaimer

De in deze brochure verstrekte informatie van Stichting Pensioenfonds DSM Nederland, gevestigd te Heerlen (het "pensioenfonds") is van algemene aard, uitsluitend indicatief en aan wijzigingen onderhevig. De vermelde gegevens zijn uitsluitend bedoeld om deelnemers algemene informatie te verstrekken. De gegeven informatie wordt verondersteld betrouwbaar te zijn, echter het gebruik van de informatie geschiedt geheel voor risico van de gebruiker. Noch de uitvoerder (zijnde DSM Pension Services B.V.), noch het pensioenfonds aanvaardt enige aansprakelijkheid voor schade als gevolg van onjuistheden of onvolkomenheden in de informatie, of voor schade ontstaan in verband met het gebruiken, het afgaan op of verspreiden van de informatie. Rechten kunnen uitsluitend worden ontleend aan het voor de deelnemer geldende pensioenreglement.